

Felles kompetansemål (FKM) del 2/3

St. Olavs hospital

Læringsaktiviteter fra september 2024

Der pasienter er nevnt i læringsmålene er det forsøkt lagt inn læringsaktiviteter som er relevante for spesialiteter som ikke har direkte pasientkontakt. Viktige samarbeidsaktører som rekvirenter og andre kolleger kan da erstatte pasient-perspektivet.

Tekst tilhørende selvstudium og tema for gruppeveiledninger er nærmere spesifisert etter tabellen

FKM	Læringsmåltekst	Læringsaktivitet
ETIKK		
004	Kunne håndtere etiske utfordringer i egen spesialitet, gjennomføre etisk refleksjon og veilede andre.	Etisk refleksjon i daglig arbeid over problemstillinger i egen avdeling/klinikk (FKM 004) <i>(signering vurderingskollegium)</i> Gruppeveiledning lokalt i egen avd/klinikk Tema: Etikk (FKM 004) <i>(egen signering)</i> Gruppeveiledning på tvers av spesialiteter Tema: Etikk (FKM 004) <i>(egen signering)</i> Selvstudium (FKM 004) Gå igjennom de relevante lenkene. Samme lenker er anbefalt som forberedelse til gruppeveiledningene, og det vil der bli mulighet til å reflektere over etiske utfordringer i daglig arbeid. <i>(egen signering)</i> Podkast etikk Kjenne til Klinisk etikkomite St. Olavs hospital SME-modellen - Institutt for helse og samfunn (uio.no) Etikk i helsetjenesten Beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling – Veileder.pdf (helsedirektoratet.no)
FORSKNINGSFORSTÅELSE		
013	Kunne lese og forstå og vurdere hypoteser i en forskningsprotokoll, og kjenne til relevant lovverk og grunnleggende forskningsetikk.	Selvstudium/kurs* (FKM 013, 032, 034 og 075) <i>Alternativ læringsaktivitet: gjennomført ph.d.</i> <i>(egen signering)</i>

075	Ha kjennskap til kliniske studier, herunder formål, krav til godkjenninger, krav til datahåndtering, krav til informert samtykke og pasienters reservasjonsrett.	<p>Forskningskompetanse (FKM 013, 032, 034 og 075) <i>Gjennomgå, eventuelt bidra til utarbeidelse av forskningsprotokoll sammen med forskningskompetent person fra eget fagmiljø og/eller skrive vitenskapelig artikkel og/eller delta aktivt i forskningsmøter/artikkelgjennomganger ved avdelingen. Det er mange mulige måter å oppnå forskningskompetanse på, og det anbefales en samtale med veileder der dette er tema med gjennomgang av hvordan kompetansen er oppnådd.</i> <i>Alternativ læringsaktivitet: gjennomført ph.d. (signering veileder)</i></p>
KOMMUNIKASJON		
019	Kunne bruke kommunikasjonsferdigheter som verktøy i behandlingen (terapeutisk).	<p>Gruppeveiledning lokalt i egen avd/klinikk Tema: Kommunikasjon (FKM 019-023) <i>(egen signering)</i></p>
020	Ha gode ferdigheter i å veilede og gi supervisjon.	<p>Gruppeveiledning på tvers av spesialiteter Tema: Kommunikasjon (FKM 019-023) <i>(egen signering)</i></p>
021	Kunne kommunisere om sin egen og pasientens usikkerhet på måter som skaper trygghet og forståelse.	<p>Kurs i veiledning og supervisjon, 2 dager (FKM 004, 020-023) Se Læringsportalen <i>(kursbevis)</i></p>
022	Kunne formidle muntlig og skriftlig informasjon på en måte som blir forstått av mottaker.	<p>Selvstudium og refleksjon sammen med veileder (FKM 019-023)</p>
023	Kunne kommunisere om eget fag på en måte som er tilpasset mottakere som kollegaer, samarbeidspartnere, pasienter og media.	<p>Bli kjent med verktøy innen kommunikasjon som Fire Gode Vaner Reflekter sammen med veileder hvordan du som lege kommuniserer med pasienter/pårørende/kolleger/samarbeidspartnere <i>(signering veileder)</i></p> <p>(FKM 019-tolkning for ikke-kliniske spesialiteter: Kunne bruke kommunikasjonsferdigheter som verktøy i samhandling med klinikere som trenger råd i beslutningsprosesser omkring terapeutisk behandling) (FKM 021-tolkning for ikke-kliniske spesialiteter: Kunne kommunisere om sin egen usikkerhet sammen med kollega/samarbeidspartner som skaper trygghet og forståelse).</p> <p>Veilede LIS1 og/eller LIS 2/3 og/eller legestudenter (FKM 020) <i>(egen signering)</i></p>

KUNNSKAPSHÅNDTERING		
032	Selvstendig kunne formulere gode, søkbare spørsmål fra egen praksis, gjennomføre søk i relevante kilder, kritisk vurdere forskningsgrunnlaget ved hjelp av sjekklister, og bruke konklusjonene til å forbedre egen praksis (kunnskapssirkelen).	<p>Gjennomføre forbedringsarbeid (begrepet prosjektoppgave i kunnskap og forbedring er tatt bort) og selvstudium ** (FKM 032, 034, 041-043) <i>(Signering veileder)</i></p> <p>Selvstudium/kurs* (FKM 013, 032, 034 og 075) <i>Alternativ læringsaktivitet: gjennomført ph.d. (egen signering)</i></p>
033	Selvstendig kunne gjennomføre en god beslutningsprosess om behandlingsalternativer sammen med pasienten (samvalg).	<p>Forskningskompetanse (FKM 013, 032, 034 og 075) (se tekst lengre opp i tabellen under FKM 013 og 075) <i>(signering veileder)</i></p>
034	Kunne bruke relevante kunnskapskilder innen egen spesialitet, og kjenne deres styrker og svakheter (kunnskapskilder).	<p>Selvstudium (FKM 033 og 051) For kliniske spesialiteter: Podcast Samvalg Samvalg.no For ikke-kliniske spesialiteter: Refleksjon sammen med veileder hvordan arbeid i egen spesialitet påvirker beslutningsprosesser om behandlingsvalg for klinikere. <i>(egen signering)</i></p>
KVALTET OG PASIENTSIKKERHET		
041	Kunne anvende relevante e-helseverktøy i arbeidet med forbedring av klinisk praksis, pasientforløp, administrative arbeidsprosesser og samhandling.	<p>Gjennomføre forbedringsarbeid (begrepet prosjektoppgave i kunnskap og forbedring er tatt bort) og selvstudium ** (FKM 032, 034, 041-043) <i>(Signering veileder)</i></p>
042	Kunne anvende forbedringskunnskap til å forbedre klinisk praksis, pasientforløp og/eller administrative arbeidsprosesser på egen arbeidsplass.	<p>Selvstudium og refleksjon sammen med veileder (FKM 041-043) Avvikshåndtering EQS kvalitetssystem St. Olavs hospital <i>(Signering veileder)</i></p>
043	Forstå forskjellen mellom hvordan data samles inn og analyseres i forskningsarbeid, forbedringsarbeid og revisjons-, kontroll og tilsynsarbeid og vite hvordan resultater fra forbedringsarbeid publiseres.	<p>Gruppeveiledning lokalt i egen avd/klinikk Tema: Kvalitet og pasientsikkerhet (FKM 041-043) <i>(egen signering)</i></p> <p>Kurs: Administrasjon og ledelse (nasjonal læringsaktivitet) (FKM 042, 059-060, 070-074) <i>(kursbevis)</i></p>

LOVVERK		
046	Forstå ansvaret som legespesialist i ivaretagelsen av lovlighet, forsvarlighet, standardisering og god praksis	Selvstudium (FKM 046-047): Podcast om lovverk Helsepersonelloven Lovverk tilhørende egen spesialitet <i>(egen signering)</i> Kurs (FKM 046-047): Sakkyndighetsarbeid (nasjonal læringsaktivitet) <i>(kursbevis)</i>
047	Ha kjennskap til at det finnes spesiallover, særskilte organer og saksbehandlingsformer av særlig betydning for den enkelte spesialitet.	
PASIENT- OG BRUKERMEDVIRKNING		
051	Kunne diskutere metoder for brukermedvirkning på systemnivå som gir bruker(representanter) reell mulighet til å påvirke beslutninger.	Selvstudium (FKM 033 og 051) For kliniske spesialiteter: Podcast Samvalg Samvalg.no For ikke-kliniske spesialiteter: Refleksjon sammen med veileder hvordan arbeid i egen spesialitet påvirker beslutningsprosesser om behandlingsvalg for klinikere. <i>(egen signering)</i> Gruppeveiledning lokalt i egen avd/klinikk Tema: Samhandling med kolleger, pasienter og brukere (FKM 051, 055 og 059-060) <i>(egen signering)</i>
PASIENT- OG PÅRØRENDE OPPLÆRING		
055	Kunne anvende metoder og pedagogiske prinsipper for å planlegge, gjennomføre og evaluere opplæring av pasienter og pårørende i samhandling med relevante profesjonsgrupper	Gjennomføre pasientopplæring og/eller opplæring av kolleger/samarbeidspartnere relevant for egen spesialitet (FKM 055) <i>(Signering veileder)</i> Gruppeveiledning lokalt i egen avd/klinikk Tema: Samhandling med kolleger, pasienter og brukere (FKM 051, 055 og 059-060) <i>(egen signering)</i>
SAMHANDLING		
059	Kunne beskrive sammenhengen mellom egen arbeidsplass, andre deler av helse- og omsorgstjenesten og samfunnet forøvrig og diskutere hvilke roller ulike andre aktører kan ha for pasientgrupper spesialistens arbeid omfatter.	Kurs: Administrasjon og ledelse (nasjonal læringsaktivitet) (FKM 042, 059-060, 070-074) <i>(kursbevis)</i> Gruppeveiledning lokalt i egen avd/klinikk Tema: Samhandling med kolleger, pasienter og brukere (FKM 051, 055 og 059-060)

060	Ha kjennskap til og kunne gi anbefalinger om tiltak for å fremme samhandling som gagnar den enkelte pasient og tjenesten som helhet.	<p><i>(egen signering)</i></p> <p>Selvstudium og refleksjon sammen med veileder (FKM 059-060): Sette seg inn i hvilke strukturer som finnes for samhandling og samfunnsansvar ved vårt sykehus (se lenker) og reflektere sammen med veileder hva dette betyr for egen spesialitet.</p> <p>Samhandling Samfunnsansvar Utviklingsplan St. Olavs hospital <i>(Signering veileder)</i></p>
SYSTEMFORSTÅELSE, ORGANISASJONSUTVIKLING OG LEDELSE		
070	Kjenne til prinsippene for enhetlig ledelse og forstå forholdet mellom enhetlig ledelse og egen rolle som fagperson.	<p>Kurs: Administrasjon og ledelse (nasjonal læringsaktivitet) (FKM 042, 059-060, 070-074) <i>(kursbevis)</i></p>
071	Forstå legespesialistens ulike roller (eks faglig leder, teamleder, prosjektleder) og forskjellen på disse rollene og rollen som linjeleder.	
072	Kjenne til hvordan organisering (arbeids/oppgavedeling og logistikk) påvirker kvaliteten i pasientbehandlingen.	
073	Kunne reflektere over hvordan egne egenskaper, holdninger og verdier påvirker arbeidsmiljøet og rollen som arbeidstaker, leder og kollega.	
074	Ha kunnskap om internkontroll som lovpålagt styrings- og ledelsesmodell i helse- og omsorgstjenesten.	

Selvstudium/kurs* (FKM 013, 032, 034 og 075)

Det er mange mulige måter å oppnå kompetanse innen forskningsforståelse og kunnskapshåndtering, og det anbefales en samtale med veileder der dette er tema med gjennomgang av hvordan kompetansen er oppnådd. Dersom det vises til alternative læringsaktiviteter som er like gode eller bedre enn kursene og lenkene nedenfor kan veileder og leder vurdere å godkjenne læringsmålene basert på dette. Et eksempel på en god alternativ læringsaktivitet er gjennomført ph.d.

Forskningsforståelse

Delta på digital kursdag (eller tilsvarende kurs fysisk eller digitalt):

[Introduksjon til klinisk forskning i praksis](#)

og

[Introduksjon til kliniske studier](#)

Og ha god kunnskap om følgende lenker:

Helseforskningsloven: <https://www.helsedirektoratet.no/tema/helseforskningsloven>

- Personvern og DPIA:

<https://stolav.no/om-nettstedet/personvernerklaring-for-stolavno>

- Helsinkideklarasjonen:

<https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/lover-retningslinjer/helsinkideklarasjonen/>

Kunnskapshåndtering

Selvstudium kurs

[Kunnskapsbasert praksis – en praktisk øvelse](#)

eller tilsvarende kurs fysisk/digitalt

Gjennomføre forbedringsarbeid (tidligere omtalt som prosjektoppgave i kunnskap og forbedring) og selvstudium (FKM 32, 34, 41-43)**

Selvstudium (omtrent 4 timer):

Anbefalt læringsmateriale ligger under relevante lenker i Kompetanseportalen.

Selve forbedringsarbeidet:

Bidra i et forbedringsprosjekt på arbeidsplassen. Selvstudium anbefales gjennomført først.

Resultatet av arbeidet kan være revisjon av EQS-prosedyre, innføring av ny EQS-prosedyre eller annen dokumentasjon som viser hvilket arbeid som er gjort, f.eks en presentasjon av et forbedringsprosjekt eller tjenesteinnovasjonsprosjekt for avdelingen. Flere LIS kan gjerne gå sammen om arbeidet. Det er mange ulike måter denne læringsaktiviteten kan gjennomføres på og ulike dokumentasjonsmuligheter.

Medisinske kvalitetsregistre kan benyttes for å finne forbedringsarbeid i eget fagfelt:

[Forsiden | Nasjonalt servicemiljø for medisinske kvalitetsregistre](#)

Christian Tappert kan bidra med opplegg for gjennomføring og veiledning av forbedringsarbeid ved behov:

Christian.Tappert2@stolav.no

Gruppeveiledninger:

4 tema.

Etikk og kommunikasjon er tema i gruppeveiledninger på tvers av spesialiteter hvor det anbefales minst to slike økter i løpet av tiden som LIS del 2/3.

Alle 4 tema gjennomgås i gruppeveiledninger lokalt i egen avdeling/klinikk. Disse kan gjerne gjentas.

Tema 1: Etikk (FKM 04)

LIS tar med seg egne kasuistikker til gruppeveiledningen der det er etiske utfordringer. Sammen velges 1-2 kasuistikker til felles refleksjon og diskusjon. Bruk SME-modellen og les på forhånd om etikk i helsetjenesten (se relevante lenker).

Relevante lenker:

[SME-modellen - Institutt for helse og samfunn \(uio.no\)](#)

[Etikk i helsetjenesten](#)

[Beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling – Veileder.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

Tema 2: Kommunikasjon (FKM 19-23)

LIS forbereder seg gjennom å lytte til pediatripodden om kommunikasjon (se relevant lenke som gjerne kan høres igjen selv om den er lyttet på tidligere i f.eks LIS1-tjenesten). Videre ta en titt på den digitale boken *Legekunst i praksis*. Her er mange kapitler, og LIS velger å lese det som er aktuelt derfra. Håndbok i klinisk kommunikasjon er nyttig lesestoff for både allmennleger og leger i spesialisthelsetjenesten utarbeidet av to fastleger i Trondheim som også er universitetslektorer ved NTNU.

LIS tar med seg egne utfordringer innen tematikken inn i gruppeveiledningen. I fellesskap velges 1-2 problemstillinger for refleksjon og diskusjon.

Relevante lenker:

[Pediatripodden: Kommunikasjon](#)

[Legekunst i praksis \(legeforeningen.no\)](#)

[Håndbok i klinisk kommunikasjon](#)

Tema 3: Samhandling med kolleger, pasienter og brukere (FKM 51, 55 og 59-60)

De aktuelle læringsmålene handler om gode beslutningsprosesser i samråd med kolleger, pasienter og brukere. Videre om opplæring av pasienter og pårørende samt om samhandling på ulike nivå og med ulike aktører i helsetjenesten. Kommunikasjon og forståelse av betydningen av kloke valg blir viktig å diskutere.

LIS leser igjennom anbefalt litteratur (se første to relevante lenker) samt orienterer seg om hva samhandling handler om på St. Olavs hospital (relevant lenke) på forhånd. Lenken om samvalg gjelder for kliniske spesialiteter. På Legeprat (podbean) er det flere aktuelle episoder, bl.a #50.

LIS tar med seg egne utfordringer innen tematikken inn i gruppeveiledningen. I fellesskap velges 1-2 problemstillinger for refleksjon.

Relevante lenker:

[For mye, for lite eller akkurat passe?](#)

[Kloke valg | Gjør kloke valg \(legeforeningen.no\)](#)

[Samvalg \(for kliniske spesialiteter\)](#)

[Samhandling - St. Olavs hospital HF \(stolav.no\)](#)

[Legeprat | Den norske legeforening \(podbean.com\)](#) (Legeprat #50: Når kirurgen sier nei)

Tema 4: Kvalitet og pasientsikkerhet (FKM 41-43)

Det er nyttig å sammen kunne diskutere viktigheten av systemer omkring forbedringsprosesser og pasientsikkerhet, og ikke minst kunne ha mulighet til å snakke sammen når noe går galt. Dette gjelder alle spesialiteter. Hvordan tar vi vare på hverandre når uønskede hendelser oppstår, og hvordan kan vi ta dette videre for å bedre kvaliteten i det vi gjør samt alle bidra til et bedre arbeidsmiljø?

LIS forbereder seg gjennom relevante lenker på forhånd. Ikke sikkert alle lenker passer alle spesialiteter. Velg det som er mest aktuelt. Tar med seg egne utfordringer innen tematikken inn i gruppeveiledningen. I fellesskap velges 1-2 problemstillinger for refleksjon og diskusjon.

Relevante lenker:

[Om pasientsikkerhet](#) (I trygge hender 24/7)

[Støttekollegaordningen](#) (Legeforeningen)

[Å informere pasienten etter en uønsket hendelse](#) (Pasientsikkerhet.no)

[#Hva fanken har du gjort!?! Prehospital FRAM-SNAKK](#)